

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sâmbăta trecută s'a desbătut în casa deputaților a dietei Ungariei alegerea membrilor delegațiunii. Cu ocaziunea acésta s'au ivit mai multe propuneri, cari țintesc într'acolo, cu guvernul să prezenteze înaintea dietei tratatul din Berlin. Desbaterea acompianiată de numérose imputări făcute guvernului pentru politica sa și pentru instituțiunea dualistică a delegațiunilor, cari tind la absorberea dreptului parlamentului de a se amesteca decizătoriu în politica esternă, — s'a terminat cu acceptarea propunerii ministrului president de a se alege astăzi membrii delegațiunii. În ședința acésta ministrul presid. depune tratatul din Berlin pe masa casei deputaților.

Un incident foarte sgomotos avu loc în decursul desbaterei. Deputatul Blasiu Orban, criticând aspru politica esternă a guvernului, dă espreșiune speranței, că guvernul de astădată se înșelă când se razimă pe alegerile ultime ale deputaților dietali. Oratorul e de credință, că politica guvernului nu va obține majoritate; cu deosebire pune mare temeiu pe membrii mai tineri și necorupți ai casei. Critică procederea guvernului la alegeri, întrebuițînd felurite presiuni oficiale și trâmîțînd la Cian, în Transilvania, mulți bani pentru alegeri. Afirmățiunile dep. Orban a înduplecat pe L. Tisza (fratele min. pres.) a declara, că Orban este un calumniator până când nu va dovedi ceea ce a đis despre corupțiunea la alegeri. Orban replică, că la timpul seu va dovedi ceea ce a afirmat, căci va aduce consemnarea acelor, căror li s'au trâmîs bani.

Diarele din străinătate vin să confirme răcéla, ce crește între eventuala apropiere a celei dintăiu de puterile apusene Anglia și Francia „U. p. A.” ne spune, că vineri a plecat de la București comisiunea însărcinată de guvern pentru delimitarea Dobrogei și Bulgariei. Lucrarea delimitării se va face în deuce đile. „U. p. A.” đice, că Românii numai după acésta vor intra în Dobrogia.

Dela congresul național bisericesc al Românilor greco-orient. din Ungaria și Transilvania.

(Raport special al „Tel. Rom.”)

Ședința XVIII

din 20 Octomvrie (1 Nov.) 1878.

Ședința se deschide la 9 ore dim. Presidiul prezintă petițiunea comunei Aligunari pentru transferarea preotului, și a comunei Cămpeni pentru susținerea reședinței protopresbiterale în Cămpeni. Se transpun comisiunii petiționare.

Ianculescu, considerând, că congresul se află cu ședințele sale în a treia săptămână, considerând, că speșele devin tot mai mari, considerând că mulți din domnii deputați sînt siliiți a merge a casă, considerând că până acum tóte comisiunile trebuie să

fie gata cu lucrările lor propune, ca Duminecă sesiunea congresuală să se declare încheiată și spre acest scop să se țină și după améđi ședințe.

Episc. Mețian: Va fi greu a declara astăzi, că Duminecă vom încheia sesiunea, căci nu putem prevedé încât obiectele cele mai momentuóse vor fi isprăvite Duminecă.

Găetan: Să statorim, că la o cestiune să nu vorbescă mai mulți decât doi „pro”, doi „contra”, almintreina numai gătăm niciodată.

Presidiul crede, că nu este posibil a declara de astăzi încă sesiunea de încheiată, putem primí partea a dóua a propunerii lui Ianculescu, adecă se ținem și după améđi ședință. Propunerea dep. Găetan se póte primí într'o conterință, dar nu în ședința publică.

Congresul hotăresce a ținé și după améđi ședință.

Marienescu: Considerând că în urmarea organizării metropoliei române scaunul protopresbiteral începe de a deveni tot mai mult un oficiu regulat, considerânt că tóte ce se țin de oficiul acesta nu se pot întempla în locuința privată a protopresbiterului, ba de regulă e și cu neputință, fac propunerea:

se îndruméză sinódele protopresbiterali ca numai decât să se îngrijescă de o cancelarie protopresbiterală acomodată și pentru viitor să se îngrijescă cu încetul ca să se edifice o casă pentru locuința protopresbiterului, și a cancelariei scaunului protopopesc.

Propunerea se transpune comisiunii organizátore. —

Marienescu: Mai am o propunere, adecă mai mult o observare. Este cunoscut, că portul preoților nostri mai ales cât privește brănele este foarte diferit. Aș recomanda sinodului arhiepiscopesc, ca se introducă în acésta privință uniformitate.

Presidiul: Asigur pe domnul deputat și pe măritul congres, că uniformitatea în portul preoțesc, va fi unul din cele dintăiu obiecte, cu care se va ocupa sinodul arhiepiscopesc.

Urméđă ordinea đilei.

Comisiunea organizátore raportéză prin raportorul ei dep. Trombițaș despre arondarea protopresbiteratelor și propune a se respinge proiectele din archidieceșă și din eparchia Caransebeșului, fiind că nu sînt compuse pe basa concluserilor congresuali din anul 1870, iar proiectul eparchiei Aradului să se încuviințeze.

Episcopul Mețian arată, că nici proiectul eparchiei Aradului nu este complet, fiind că nu cuprinde dotațiunea protopresbiterilor așa cum o pretinde concludul congresului din an. 1870. Propune deci respingerea și a acestui proiect.

După ce dep. Al. Popoviciu și Zigre spriginesc pe scurt propunerea comisiunii, iar cav. Pușcariu pe a epis. Mețian, congresul respinge proiectele pentru arondarea protopresbiteratelor din trustele eparchiile.

Aceeași comisiune raportéză despre o propunere a consistoriului me-

tropolitan pentru sistemisarea la același consistoriu a unui secretariu, a unui actuariu, duor referenți, pentru cari se cere un buget total de fl. 6000, și propune, ca să se sistemiseze numai un secretariu și un actuariu. Sistemisarea celor doi referenți se află superfluă, de órece agendele consistoriului metropolitan nu reclamă trebuința acestor doi referenți.

După multe dialoge și discursuri, cari prin sgomote au remas neînțelese, congresul primesce propunerea comisiunii.

Comisiunea finanțiară prin raportorul seu Boiu, raportéză despre înființarea unui fond metropolitan. Proiectul așternut de comisiune se primesce de basă la desbaterea specială. De óre-ce înse desbaterea acésta specială n'a decurs nici decât în mod parlamentar, raportorul D-Vóstră crede, că va face mai bune servii publicului, când va nota simburile desbaterii discursurilor, dialógelor și a hotărîrei, de cât atunci când ar înregistra pe acele însuși. — Înțelesul scurt a vorbei multe a fost, că, congresul hotăresce a se înființa un fond metropolitan, a cărui capital va fi neatigibil, iar din interesele lui se vor puté cheltui numai 80%. Veniturile acestui fond vor consta din daruri și colecte, ce se vor întreprinde în și afară de metropolie. Anume va circula în tóte bisericile Metropoliei la Botezul Domnului un disc pentru acest fond. Cu ducerea în deplinire a acestei hotărîri s'a insercinat consistoriul metropolitan.

Comisiunea organizátore prin raportorul seu Trombițaș raportéză despre unele petițiuni în cauza arondării protopresbiteratelor și propune a transpune aceste sinódelor eparchiali competente. Congresul primesce.

Aceeași comisiune raportéză despre înființarea duor noué eparchii în Metropolia noastră. Raportorul dă o scurtă schiță despre stadiul în care se află acésta cestiune. Încă congresul de la 1870 s'a ocupat cu cestiune și a însărcinat pe Metropolitanul de pe atunci pe marele Andreiu a culege date în acésta privință și a veni înaintea congresului cu propuneri. Scim că fericitul Andreiu a fost zădărnicit prin bētrânețe și prin bōlá, a îndeplini acésta lucrare. Congresul de la 1874 după mórtea marelui archieru a însărcinat pe consistoriul metropolitan cu acésta lucrare. Consistoriul metropolitan, deși nu din adēnci bētrânețe, n'a îndeplinit nici el lucrarea. — Ex. Sa Metropolitanul înse a înaintat congresului o propunere despre înființarea celor dóue eparchii și comisiunea a discutat acésta propunere și majoritatea comisiunii a dóptă în principiu înființarea celor dóue eparchii noué. O minoritate mică; foarte mică, constátore numai din neînsemnata mea persónă, este în contra înființării eparchiilor noué. Domnul Babeș va apăra propunerea majorității din comisiune și eu a minorității.

Comsa cere, ca să se cetescă propunerea Esc. Sale Metropolitanului.

Trombițaș dă cetire următorului act important:

Cu privire la conclusele congresuali din 1870 Nr. 105 și din 1874 Nr. 55 referitor la cestiunea de a se înființa dóue episcopii noué în provincia noastră metropolitană cu părere de reu trebuie să raportez Măritului Congres, că ce e drept, cestiunea acésta de mare importanță s'a ventilat în decursul timpului în conferințe ținute cu unii fruntași ai clerului și poporului nostru, dar încă nu s'a petrecut în cale oficială până acolo, ca în tóte detaiurile ei să o putem vedé limpedită și să avem tóte datele necesare la o deslegare finală.

Cu tóte acestea nu pot face să nu mă folosesc de ocaziunea sesiunii prezente congresuali spre a încerca, să se accelereze deslegarea acestei cestiuni și să se procure posibila mângăere acelor părți din provincia noastră metropolitană, cari în situațiunea lor de astăzi cu preferință sînt interesate în cestiune.

Nu numai decorul bisericeii noastre naționali dar și rațiunea de administrare a eparchiilor recere, ca provincia noastră metropolitană cu un număr de creștini preste 1 1/2 milion, să fie împărțită în mai multe eparchii decât câte avem astăzi și să avem în fruntea acelorora un număr complet de archierei.

După ce ocașionalminte chiar și din partea organelor superiori guverniali s'a recunoscut, ba chiar s'a accentuat necesitatea de a se înmulți numărul episcopiatelor noastre eparchiali, tótă dificultatea ce se mai póte nasce la acésta înmulțire nu póte sta în alt ceva decât singur numai în mijlócele materiali, ce se recer la susținerea nouélor organe eparchiali.

Privind acésta parte a cestiunii, eu sînt de acea firmă credință, că cu mijlócele ce le avem astăzi și cu a daugerea unor contribuiiri, la cari am puté conta, dacă s'ar face apel la simțul bisericesc mai vėrtos al comunelor imediat interesate, și în fine după o reducere corespuńdétore a numărului reprezentanților sinódelor eparchiali și ai congresului — poporațiunea noastră de un milion și mai bine de jumătate va fi în stare de a susține preste tot cinci eparchii cu tóte atribuțele acelorora.

Condus de acésta scotelă mi iau voia a propune, ca Măritul Congres să binevoiască de astădată a decreta în principiu înființarea a dóue eparchii noué în provincia noastră metropolitană, și spre acest scop a însărcina pre consistoriul metropolitan: ca pe baza acésta să facă o arondare nouă a întregii provincii metropolitane așa: ca părțile banatice cu sau fără atragerea unui contingent din teritorul archidieceșei, să formeze dóue eparchii cu reședințe în Caransebeș și Timișóra; apoi părțile proprie ungurene cu necesarea unui contingent corespuńdétor din archidieceșă se constituie alte dóue eparchii cu reședințele în Arad și în Oradea-mare, iar teritorul Transilvaniei cu desmembrarea părților atrase la eparchiile banatice și ungurene să remănă și pe viitor la archidieceșă; avēnd consistoriul metropolitan a ținé în vedere, ca minimul poporațiunei

unei eparchii să nu fie mai jos de 250 mii.

Cât pentru mijlocele materiale, consistoriul metropolitan ar fi de a se însărcina totodată: ca reflectând la cele 50 de mii florini testate spre scopul acesta de fericitul arhiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna să erueze cu deamăruntul mijlocele bănești, ce există deja spre susținerea organismului superior eparchial în întreaga provincie metropolitană; se pună la cale pe calea consistoriilor eparchiale colecte pentru sporirea acelor mijloce, și cu deosebire să vedă: carea ar fi partea cea, care părțile transilvane destinate de a se rupe de câtră arhiepiscop, ar avea să o primască din averea și dotațiunile arhiepiscopice.

În fine să vedă consistoriul metropolitan: cum în urmarea noiei arondări a provinciei metropolitane și respective a sporirii eparchiilor s'ar pute aduce unele dispozițiuni din statutul organic în consonanță cu noucreândă stare a lucrurilor și deosebi: cum s'ar pute cu un calcul bun împuțina numărul reprezentanților sinodali și congresuali așa, ca acela în totalitatea sa nici după noua arondare să nu fie cu nimic mai mare, decât ce este astăzi.

Tote rezultatele acestor însărcinări să le cuprindă consistoriul metropolitan într'un proiect detaliat, care să'l subțernă negreșit la procsimul congres ordinar, înțelegându-se de sine: că prin noua arondare a provinciei noastre metropolitane și adecă prin înființarea a două eparchii dotațiunea normală presintă a episcopilor nu se poate împuțina; de altminte pentru fiitorii episcopi minimul dotațiunei să nu fie sub fl. 8000 anuali.....

Miron Romanul.

Babeș. Este vorba de înființarea duor episcopii la locuri istorice. Întrebarea primă, ce trebuie să ni-o punem este: este acesta necesar și cu putință? Causa, pentru care se cere înființarea acestor eparchii este, că credincioșii respectivi nu-și pot uita, că au avut odată episcopii. Această reminiscență istorică este foarte îndreptățită și noi trebuie să ținem cont de ea. Și apoi experiența ne învață, că pentru credincioși este mai bine dacă reședința episcopală o au în apropierea lor. Este în general cunoscut, că o eparchie mare nu se poate conduce din centru așa bine; tocmai ca generalul, care își împarte armata sa în mai multe brigade și.... (Găetan: și protopopiate) companii, pentru a purta lupta cu succes. Lupta trebuie condusă de generali; pentru 1 1/2 milion de Români nu sunt destul 3 generali. Dacă recunoștem acesta, ne mai rămâne răspunsul la întrebarea, cum și unde? Din toate părțile se numesc Timișoara și Oradea-mare, ca reședințe istorice. — Tot mai mult ne angajăm la luptă, și nu mai putem mână acest obiect pe banca lungă. Trebuie să ne organizăm armata, și cu o di mai înainte. Dl Babeș vorbește de nou de necesitatea, utilitatea și oportunitatea obiectului și în sfârșit recomandă propunerea majorității, care propunere mai nu diferă de a Mitropolitului.

Trombițaș: Cestiunea este foarte delicată și momentuoasă. Întrebarea primă este a necesității și oportunității. Biserica noastră se luptă de 1000 ani, la început cu un episcop și apoi cu 3 și ea nu s'au prăpădit. Numai atunci necesitatea ar fi dovedită, dacă s'ar arăta, că noi numai putem purta lupta cu acești 3 generali. Ce ferește poporile, și ce le asigură astăzi viitorul? Dignitățile bisericesti sau școlile. Numai în evul mediu a fost tendința a crea dignități și de acea stagnațiunea în progres, timpul de astăzi cere înființarea de școli. Greutățile ce ne apasă sunt așa de mari, încât în lipsa mijloacelor trebuie să cerșim. Să ne mai îndoim acum greutatețile? Eu sunt în

contra înființării celor două eparchii mai ales din cauza, că este datoria noastră sfântă a îngrijii înșine pentru noi și a nu pune totă credința într'o persoană. Dl Babeș a dis, că cu cât mai mulți generali cu atât mai bine. Vă aduc numai aminte la acesta proverbul: Divide et impera. (Protestări). Dl Babeș a accentuat dreptul istoric. La acesta răspund, că și noi avem drept istoric în arhiepiscopie și chiar pe acesta basă nu putem permite, ca să ni se dismembreze eparchia (Babeș: Asta este cu totul altceva). S'a accentuat, că și în cercuri mai înalte s'ar pofti înființarea acelor două eparchii; rămâne nu mai a apretui, că ore dădurile ce vin din acele părți nu sunt ale Danailor?

Sunt în contra înființării episcopilor, până ce fundațiunea făcută de Andreiu Șaguna nu va fi crescut astfel, ca ele să se potă susține.

Cav. de Pușcariu. Am ascultat cu mare atențiune și pietate propunerea Esc. Sale Mitropolitului. Și am vedut cu ce îngrijire părintească a provădit înființarea și dotarea nouelor eparchii. Ași fi dorit să ved aceași îngrijire exprimată de Esc. Sa și pentru arhiepiscopie noastră, căci și arhiepiscopie își are dorințele sale și încă dorințe, cari nu pretind dela nime nici o jertfă, nici teritor, nici bani.

Îmi iau voia a face în numele deputaților din arhiepiscopie următoarea propunere:

Luând în considerare că, alegerea de Metropolit, cel ce e totdeodată și Archiepiscop al Ardélului — în sensul statutului organic § 154 p. 3 s'a rezervat la competența congresului național-bisericesc — pe când alegerea episcopilor sufragani în sensul § 97 al st. org. e lăsată la competența respectivelor sinode eparchiale:

Prin urmare considerând că arhiepiscopie a pierdut dreptul de a-și alege pre Archiepiscopul său fără de ingerința celorlalte eparchii, pecând acestea aleg pre Archiepiscopul său fără concursul arhiepiscopice.

Considerând mai departe, că deși stat. org. concede ca la cas de lipsă să se potă alege de Metropolit și unul care nu e Archiepiscop, totuși — deorece atât ordinea ierarhică, cât și natura lucrului precum și buna cuviință recere, ca Metropolitul, care în sensul canónelor e cel dintâiu între episcopi de regulă să se alegă dintre episcopi, — amintita concesiune excepțională a statutului organic în faptă se vedesce de nepracticaveră și numai ar face pe ori-care concurențe nearchiepiscopice pentru totdeauna imposibil de ori-ce ulterioară aspirațiune: — prin urmare arhiepiscopice neavând Archiepiscopul său consacrat nici nu ar pute concurge cu vre-un candidat de egala condițiune canonică la întregirea scaunului metropolitan.

Considerând și acea, că fiecare diecesă sufragana e reprezentată în congres, în consistoriul metropolitan și în sinodul Archiepiscopice, pe deoparte prin episcopii săi, ca votanți și pe de altă parte și prin Metropolitul lor ca president: — precând arhiepiscopie e reprezentată acolo numai prin votul eventual al Metropolitului sau ca președinte.

Considerând preste toate și aceea, că Arhiepiscopie pre timpul vacanții scaunului metropolitan, tocmai la cele mai însemnate și vitale acte când se lucră despre întregirea acestui scaun, nu e reprezentată în sinodul arhiepiscopice de feliu, iară la consistoriul metropolitan, care pregătesce și la congrese, cari efeptuesc alegerea de metropolit, nu e reprezentată ca celelalte eparchii și prin Archiepiscopul lor; — și în fine mai considerând și aceea, că ar servi numai spre înălțarea vasei și demnității metropolitane și spre ușurarea agendelor acestuia dacă ar ave

pre lângă sine un arhiepiscop ajutătoriu:

Subscriși, conduși de indemnul despre o parte de a delătura defectele și anomaliele susinșirite, ce ne îndreptățesc mult și măhnesc adânc inimile arhiepiscopice iară despre altă parte de a recompensa încât-va dreptul arhiepiscopice de a-și alege, ca celelalte diecese, eschisiv pre arhiepiscopul său și totdeodată de a înlesni administrarea și a mări vasa bisericești își iau libertatea, ca totdeauna și acum din ansa cestiunei despre înmulțirea eparchiilor, să propună: ca întruna cu deslegarea cestiunei despre înmulțirea eparchiilor; și tot pre aceeași cale să se decidă: ca postul de vicari arhiepiscopice pre viitor să se îndeplinască prin un arhiepiscop ales prin sinodul arhiepiscopice după modalitatea prescristă în statutul organic pentru alegerea episcopilor sufragani, și că acest arhiepiscop se aibă loc în sinodul episcopilor în rëndul acestora să potă în arhiepiscopie implini toate acele funcțiuni arhiepiscopice ce i le încredințază Archiepiscopul, iară în vacanța scaunului arhiepiscopice să suplinască pre Archiepiscopul în toate afacerile arhiepiscopice.

Presidentul: Declar, că consimt cu toate cele cuprinse în această propunere. Am voit a face aceste la alt loc înse am aflat că atunci n'ar fi fost oportun. Cred că această propunere se va alătura la propunerile mele.

Congresul transpune propunerea comisiei organizătoare spre a o lua în considerare și a veni cu vederile sale.

Ședința se încheie la 1 1/2 ore după amăzi.

Ședința XIX.

din 20 Octomvrie (1 Noemvrie) 1878.

Ședința se deschide la 5 ore d. pr. prin presidiul ordinar. La ordine continuarea în raportul comisiei organizătoare cu privire la înființarea a două episcopii nouă în Ungaria și crearea unui episcop vicar în Transilvania.

Dep. V. Babeș ca reprezentant al majorității comisiei raportază că: ce privește propunerea alor 20 deputați din arhiepiscopie pentru regularea postului de vicar arhiepiscopice în arhiepiscopie prin instituirea unui arhiepiscop titular comisiei nu potă fi în contra, și acesta cu atât mai puțin, pentru că dorința după această instituire se exprimă ca a întregii arhiepiscopice; și când trebuie să se recunoască că, arhiepiscopie, chiar după cedarea unor părți la celelalte eparchii, tot rămâne atât de estinsă, încât este mai mare, ca ori care din celelalte; pe când mai departe arhiepiscopice, ca totodată metropolit, cu totă activitatea sa abia potă să ajungă a satisface în toate părțile și pe deplin oficiului său, — comisiei recomandă spre primire în principiu această propunere însă cu următorul adaus: cauza acesta să se transpună consistoriul metropolitan spre studiere, care după consultarea sinodului arhiepiscopice și după primita învoire a arhiepiscopului-metropolit să o transpună sinodului arhiepiscopice pentru a provede cele de lipsă cu privire la dotațiune și apoi astfel instruită să se supună dimpreună cu cauza celorlalte două eparchii congresului următor spre finală hotărare.

Reprezentantul minorității comisiei dep. Trombițaș, e de părere a se tracta cele 2 obiecte separat.

Dep. V. Mangra cu privire la cestiunea prealabilă, dacă se pot tracta la o altă: instituirea unui vicar-ar-

chiepiscopice în arhiepiscopie și înființarea celor 2 eparchii proiectate? este de părere că, acesta nu se potă, căci crearea unui episcop titular ar fi o înnoire, care taie în constituțiunea și în instituțiunile noastre bisericesti, o pracsă pre care biserica ortodocsă nu ar recunoșce (voci nu cunoști cauza!) Spre a a intări această aserțiune se provocă la canonul 6 al sinodului ecumenic IV și la principiile desvoltate de fericitul Metropolit Șaguna în diferite scrieri ale sale. A tracta astfel de cestiuni, densus nu ține de competența congresului ci de competența sinodului arhiepiscopice. Propune dar a se relege cestiunea înființării unui vicar arhiepiscopice, care cercetând-o din punct de vedere canonic, să vină la congresul viitor cu o propunere motivată.

Presidiul pune deci la ordine cestiunea prealabilă: să se pertrate cestiunea vicariului arhiepiscopice împreună cu cea a înființării celor 2 eparchii, sau să se separe una de alta. Cât pentru densus observă la acest punct următoarele: lipsa de un vicar al arhiepiscopice pre care să l alegă sinodul, nu arhiepiscopice, este foarte simțită, acesta ar trebui să constate congresul mai întâi; acest vicar potă să fie apoi arhiepiscopice, însă numai dacă are calificațiunea recerută; face dar propunerea: congresul incuviințază sistemizarea unui post stabil de vicar arhiepiscopice pentru arhiepiscopie, care ca atare se alege de sinodul arhiepiscopice și se întăresce de arhiepiscopice. Vicariul dacă are calificațiunea recerută se potă hirotoni de arhiepiscopice. Fiind vicariul arhiepiscopice, este membru al sinodului episcopice cu vot decisiv. Cestiunea privită din acest punct de vedere s'ar potă dar tracta și separat de cestiunea eparchiilor.

Cav. de Pușcariu și eppul Mețian sprijinesc tractarea împreună a acestor cestiuni;

Dep. Hanea sprijinind părerea dep. Mangra este pentru tractare separată, deasemenea dep. Trombițaș.

Presidiul revenind la propunerea sa arată, că nu fără causă o a făcut. Ce privește canonicitatea creării unui arhiepiscopice de care e vorba, (densus), care încă crede a cunoșce canónele, află că ea nici de cât nu este contra canónelor. Precauțiunea canónelor merge numai într'acolo, ca să nu se facă episcopi fără trebuință. În cazul special de acesta nu potă fi vorba, căci necesitatea este foarte simțită. De altcum în biserica din România carea abună samă încă observă prescrierile canónelor, instituțiunea de atari arhiepiscopice ca vicari, se practică chiar în timpul de față. Cât pentru dispozițiunile st. org. adevărat că acolo se vorbește numai de un vicar al arhiepiscopice, dar acesta nu impedează să înființăm un vicar al oficiului pe calea sa. Se înțelege că congresul, vedând necesitatea, incuviințază sistemizarea unui post de vicar al arhiepiscopice, rămâne apoi în voia sinodului arhiepiscopice a se folosi de acest drept sau ba.

Cav. de Pușcariu, e de părere, că prin propunerea presidiului nu se ajunge scopul ce l'a intenționat arhiepiscopice prin propunerea lor. Întemplantându-se să móră metropolitul fără a ave un vicar-arhiepiscopice, arhiepiscopice rămâne lipsită de dreptul de a ave pe timpul vacanței scaunului metropolitan, un reprezentant în sinodul episcopice. Acesta ar fi o nedreptate față de arhiepiscopice.

Presidiul: îmi revoc dar propunerea. Pun la vot întrebarea: să se pertrate cestiunea împreună cu cauza eparchiilor sau separată?

Congresul prin majoritate hotărăse a se tracta aceste două chestiuni împreună.

Trecând la tractarea în merit a cuvântului dep. Z. Boiu, pentru a-și desfășura vederile sale care diferă în câțva și de ale majorității, dar apoi cu deosebire de ale minorității comisiunii. În contra minorității susține lipsa înființării celor două eparchii, și declină dela biserică imputarea făcută de minoritate, că ea n'ar înainta cultura poporului așa după cum se cere. În contra majorității susține, că nu este bine ca congresul să-și lege mâinile prin hotărârea, că recunoștința în principiu necesitatea înființării eparchiilor și a vicariului-episcop. În această materie trebuie întrebate sinodele eparchiale, ca ele să-și dea mai întâi votul lor. Deci face propunerea: toate actele privitoare la înființarea proectatelor 2 eparchii și la vicariul arhieresc se transpun consistoriului metropolitan spre pertractare și propunere la congresul procsim a măsurilor de lipsă, după pronunțarea în acest obiect a sinodelor eparchiale și a sinodului arhieresc.

Eppul Mețian mărturisește în năntă de toate că, nu-a fost cu puțină din cauza scurtăimei timpului a cunoscă toate motivele aduse de cav. Pușcariu și consoți ca să-și potă da părerea sa în această chestiune așa după cum ar voi și după cum pretinde însemnătatea cauzei. Ce privește și sistemizarea unui post de vicar; care să fie și arhieriu, densusul nu este în contra, însă n'ar voi să se sistematizeze fără nici o rezervă, ca să nu se facă prejudiciu pe viitor și pentru celelalte diecese. Dacă Esc. Sa părintele Metropolitan declară, că are lipsă de un atare vicar, atunci densusul (vorbitorul) este aplecat a-și da și el consimțământul, din considerare cătră dorința și lipsa expresă de Esc. Sa, nu însă din cauza motivelor aduse de cav. Pușcariu și consoți, și iarăși, nu pentru tot viitorul, ci numai pentru cazul acesta special.

Motivul adus de arhieriesani că în cas de vacanță arhieriesca nu ar fi reprezentată în sinodul arhieresc nu'l află de îndreptățit, căci zice densusul, noi arhierii suntem ardeleni aleși însă de frații Ungureni ca episcopi în diecesele lor, pentru ce dar ardelenii să se simtă neindreptățiti dacă pe scaunul arhieresc se află un Ungur, acesta ar fi particularism. Chestiunea vicariului-episcop mai are după densusul și altă parte; dacă se va da Metropolitanului dreptul de a avea vicar-archieriu, atunci ar avea Ardélul 2 arhierii și ar înceta necesitatea de a rupe de la arhieriesca o parte pentru a adăoga la diecesele ungurene, și înființarea celor 2 eparchii ar deveni astfel imposibilă (Oho! nu e adevărat!). Este așa, căci părțile bănățene voiesc să se despartă de diecesa Aradului și să-și facă și densusii un episcop; 2 arhierii slab dotați însă după părerea densusului nu vor pute face prea multe. De altcum recunoștința legitimitatea pretensiunilor creștinilor din părțile bănățene, este însă de părere că dorința lor s'ar pute împlini când s'ar împreuna cu diecesa Caransebeșului iar eppul Caransebeșului s'ar muta cu rezidența în Timișóra. Despărțirea Oradiei-Mari de diecesa Aradului iarăși, se pare că ele nu vor pute să-și susțină singure pre episcopul lor pentru aceea lear trebui adnecate părți din arhieriesca, ceea ce nu s'ar mai pute făcând un vicar-episcop în arhieriesca. Stând astfel lucru și nefiind în stare a-și daacum altă părere, sprijinesc propunerea lui Boiu.

Dep. Dr. Hodos sprijinesc propunerea majorității comisiunii, arătând că, hotărând în principiu înființarea a 2 eparchii nouă, congresul nu

șia legat mâinile nici decât. Consistoriul metropolitan va veni la timpul seu cu un proiect, și atunci congresul va vedea ce va face. Cât pentru instituirea unui vicariu-archieriu, densusul află cererea numai justă, căci în cas de întregire a scaunului metropolitan diecesele concurg cu reprezentanții lor aleși și cu membrii naturali (episcopii) pe când arhieriesca, după starea lucrului de aci, ar avea numai pe cei d'antăi (Cosma: în congresul electoral episcopii nu au vot!). Densusul numai atunci va vota în contra, când domni din opozițiune ne vor documenta clar și limpede că, instituirea unui vicar arhieriu este în contra canónelor. Cât pentru congresul electoral, adevărat că eppi n'au vot, dar ei au vot în altă corporațiune, și acolo voiesc și arhieriesca să fie reprezentată.

Dep. Mangra se insinuă la cuvânt (Nu mai vorbi! ai vorbit odată).

Presidiul dl. Mangra a vorbit odată însă numai în formă; are dar dreptul de a vorbi și în merit.

Mangra, făcând aluziune la o observare a Cav. Pușcar, dice că va fi greu a se înțelege în o cauză unde s'au făcut coalițiuni; impută apoi că, acesta n'ar fi liberalism, căci liberalismul lucră pe față (voci! la obiect!).

Presidiul: rogă pre vorbitor se rămână la obiect, să nu se amestece în desbaterile congresului, lucruri ce sau pertractat în conferințe confidentiale.

Mangra, ca să nu întindă vorbă lungă se alătură la părerea lui Boiu; cât pentru episcopii-vicari din România e de părere că nu se pot asemăna referințele de acolo, cu ale noastre. A judeca despre acest obiect este în competența sinodului arhieresc.

Dep. Rotar apără votul majorității comisiunii, căci acela e just față de pretensiunile legitime ale populațiunii bănățene. Congresul trebuie să recunoștința în principiu lipsa înființării celor două eparchii, căci numai atunci se va pute face un proiect de arondare potrivit; cât pentru subsistența episcopului densusul este de părere, că fiind odată lucru hotărât în principiu, populațiunea resp. în 3 ani va aduna cele de lipsă pentru subsistența lui. În contra lui Trombițaș susține, că episcopii sunt de lipsă, căci în jurul lor se vor concentra la noi și pe viitor aceia cari vor și pot lupta pentru cultura și progresul poporului. Lui Boiu reflectă, că cauza înființării eparchiilor respective a fost ventilată de mult în sinodele resp. eparchiale, și că aceste nu au fost contrare acelei dorințe. Când au fost bănățenii alăturați diecesei Aradului, ei n'au fost întrebați de consensul lor, și nici nu l'au putut da căci n'au avut sinodul lor; atunci au tăcut pentru a nu periclită interese mai mari; acum fiind toate mântuite din pericol, ei voiesc a-și redobândi dreptul lor. Cât pentru vicariul-episcop densusul află cererea de îndreptățită și o consideră ca a arhieriesc, căci, în contra lui Boiu, crede a fi în drept să afirme că, deputații arhieriesani din congres nu sunt alta decât mandatarii arhieriesc în acest corp, cari sunt însărcinați a-i apăra aci drepturile ei. Prin aceea propunere nu se cere ceva ce taie în autonomia arhieriesc sau a dieceselor, ci se pretinde numai recunoștința unui principiu. Cererea arhieriesc este motivată atât din punct de vedere formal cât și în ce privește materia.

După unele observări ale eppului Mețian în chestiune personală, ia cuvântul

Dep. Popoviciu Desean, combate propunerea majorității. Densusul a așteptat dela constituțiunea noastră bisericăscă alte rezultate, decât cele ce le vede ajunse până acum. Anume ar fi dorit să vadă o lu-

crare mai intensivă pentru a înainta cultura poporului preste tot, o cultură cum o înțeleg alte confesiuni în asemenea condițiuni ca a noastră. Scopul constituțiunii noastre bisericăscă densusul 'l vede aci, iar nu în înființarea de episcopii, pre cari nu le-am pute susține. Biserica protestantă ar fi făcut progrese mari în cultură și fără episcopi, așa și la noi nu este lipsă de episcopi pentru a înainta pre acel teren. Scolele sunt după densusul de prima necesitate pentru noi, de aceste să ingrigim mai întâi. Din aceste motive e pentru părerea minorității, însă ca totuși și chestiunea prezentată de majoritate să fie desbătută și clarificată cât mai bine, este pentru propunerea de amânare a dep. Boiu.

Dep. Găetan arată, că necesitatea înființării celor 2 eparchii a fost recunoscută de fericitul Metropolitan Andrei, care a lăsat și fundațiunii pentru întemeierea lor, și și de congres. Până acum însă nu s'a făcut nici un pas pozitiv în această direcțiune; pe viitor însă nu pôte rămâne tot așa. Vicariul-archieriu densusul încă il află de lipsă; dacă s'a obiectat că nu sunt bani spre acest scop, densusul respunde că, ceea ce fac diecesele pentru episcopii lor, va face și arhieriesca pentru vicariul seu; iar cât privește dismembrarea arhieriesc dorită de unii, densusul declară, că va lupta dimpreună cu consoții sei cu totă energia în contra celui plan.

Dep. Al. Popoviciu nu află motivată deslipirea Bănățenilor de diecesa Aradului, căci ori când ar fi venit cu cereri pentru înaintarea culturii, nici odată nu ar fi fost respinși de organele acelei eparchii. Densusul privește în înființarea episcopiei de Timișóra numai o chestiune de ambițiune; dacă li s'ar da Vărșețul ca reședință Bănățenii n'ar primi. (Ba primim! Asta nu se ține de obiect; contradiceri, dialoguri).

Presidiul: mă rog a nu intra în dialoguri, și a încungiura observări ce pot produce animosități, căci astfel nu ajungem la nici un sfârșit cu desbaterile.

Dep. Lengher apără în o desfășurare mai lungă punctul de vedere al majorității din comisiune. Densusul în crearea eparchiilor nouă nu vede dorința unora de a înzestra biserică cu domni mari, ci necesitatea de a promova cultura poporului prin tr'ensele. Biserica și șola, poporul și preotul la noi au mers totdeauna umăr la umăr; așa trebuie să fie și pe viitor. Datorința noastră nu este numai a ingrigi să nu perim, — cum a constatat unii că am făcut și fără mulți eppi — ci ca să ne înălțăm la gradul de cultură la care se află alte popore. Pentru acest scop episcopii nu sunt fără însemnătate, căci ele formază un fel de centru, în jurul căruia se grupază un număr însemnat de bărbați inteligenți. Praca arată că, unde au fost astfel de centre poporul este mai înaintat în cultură, simțul pentru demnitatea sa este mai dezvoltat decât în locurile unde centrele au lipsit. Să se formeze dar astfel de centre, unde? va hotărâ impregiurarea unde se pot face mai ușor și unde sunt drepturi istorice. În contra lui Boiu obiectază că, dacă se vor culege întâi datele, și apoi congresul va veni și va dice nu înființăm diecesele, atunci congresul face o ostănelă în zadar. Mai bine este a constata necesitatea, și a aduna apoi datele de lipsă; dacă nu le vom afla de indestulătoare, putem amâna înființarea până la timpuri mai potrivite.

Recomandă deci propunerea majorității.

Se propune din mai multe părți încheerea desbaterii. (Se primesc).

Eppul Popasu, aușind dorința respectivilor pentru înființarea unei episcopii în Timișóra se declară cu to-

tul aplecat a se adnecă cu diecesa sa la episcopia ce se va crea în Timișóra. (Bravo!) Inșă aci e vorba și de mijloce; din acest punct de vedere încă trebuie dar privit lucrul. A hotărâ ceva în principiu, după densusul n'are însemnătate practică. Este pentru propunerea lui Boiu.

Dep. Dr. Marienescu este în genezal pentru propunerea majorității, și în special pentru înființarea episcopiei din Timișóra, căci aceste părți au purtat cele mai mari lupte și jertfe pentru despărțirea de Sërbi. Este dar just ai resplăti pentru această. Ce privește partea propuneri lui Boiu de a să așterne cauza sinodului arhieriu, vorbitorul o privește de superfluă față de declarațiile date de părinții episcopi în fața congresului (Așa este. Fôrte bine!) Cât pentru pedecă scosă din statutul organic, densusul crede, că preste ea ușor putem trece: ne vom ruga de Maiestatea Sa să ne împlinescă această dorință simțită, și dacă o va aproba am trecut preste pedecă. Că în lipsa de mijloce nu pôte zacea o pedecă absolută, ne dovedesce eparchia Caransebeșului, unde încă la început n'a fost nimic, dar prin stăruințele episcopului și sinodului s'a făcut în decurs de scurți 13 ani atât încât putem fi preste tot mulțamiți.

Cav. Pușcariu ca propunătoriu recomandă încă odată propunerea majorității. Densusul e de părere: că nu motivele au să se primescă aici, ci cauza. Eppul Mețian a dis că nu este în contra a se înmulți eparchiile, dacă cea de la Caransebeș se va strămuta la Timișóra, și cea de la Orade la Arad; ce se va face apoi în arhieriesca nu-i pasă (Mețian n'am dis!). Ai dis, că arhieriesca nu-i dai, dar ii dai Metropolitanului, dacă arată că este lipsă de vicar. Arhieriescarii prin propunerea lor nu voiesc a face un ad latus metropolitanului, ci un arhieriu pe lângă arhieriscop, din motivele că: a) metropolitanul având se facă visitațiunii canonice în Metropolia întrégă pe timpul acelor arhieriesca ar rămâne fără ingrigire; b) că arhieriesca încă voiesc să aibă drept de alegere al arhieriuului, precum il au celelalte diecese; nu arhieriescarii ceru înmulțirea episcopilor, ci ungureni, și dacă acum și transilvănenii cer a fi tractați în acest punct ca și celelalte diecese, acesta densusul nu pôte privi de particularism. (Fôrte bine, așa e!) c) pe timpul veduviei scaunului arhieriesc resp. metropolitan, arhieriesca încă voiesc să fie reprezentată în sinodul arhieresc, o pretensiune fără îndoială cât se pôte mai ecutabilă. A se declara în principiu necesitatea celor propuse de majoritatea comisiunii densusul află de lipsă, și fôrte la loc, căci altcum nu se va pute face nimic; chiar dacă ne vom presenta la Maiestatea Sa, cea dintăiu întrebare va fi dacă congresul în principiu este învoit cu înființarea de episcopi ce cerem. (Aprobări).

Trombițaș ca reprezentantul votului minorității, declară a nu fi tras nici odată la îndoială meritul preoțiimei pentru înaintarea culturii. Susține însă și acum că cheltuielile ce se vor face cu episcopii ar fi mai fructifere, fiind folosite de popor. De altcum înființarea de eppi nouă, densusul o află în contrazicere cu alt principiu adoptat de a reduce parochiile și protopopiatele, pentru ca preoții și protopresbiterii să aibă o subsistență mai bună și mai sigură. De altcum se abate dela propunerea sa primitivă, și se alătură pe lângă a lui Boiu.

Dep. Babeș ca raportor al maiestății comisiunii apără într o vorbire mai lungă propunerea ei atât cu privire la eparchii cât și cu privire la vicariul arhieriu, susținând ca propunerea lui Boiu, este o amânare a acestor chestiuni de mare importanță

ad calendos grecas (Aprobări), Dep. Boiu pe de altă parte își așază în cuvântul din urmă propunerea sa.

Presidiul declară, că ca president al consistoriului metropolitan, primind simplu numai însărcinarea, cum a fost propusă de Boiu, nu ar pute face mai mult, decât s'a făcut pe baza hotărârilor cu totul vage și nedefinite ale congreselor din 1870 și 1874 în această materie. Dacă congresul voese să se facă ceva, apoi să dea însărcinări mai precise, o basă sigură, pe care să se potoa lucră ceva. Să se spună hotărât că pe baza a 2 eparchii au să se facă lucrările preliminare; dacă apoi acestea se vor afla de ne-suficiente vom accepta cu înființarea eparchiilor până la alt timp mai favorabil. Prin propunerea contrară s'ar trăgăna numai lucru și în urmă i se va perde urma pe la vr'un sinod ore care. (Aprobări).

Urmăzând votarea asupra propunerilor Boiu și Pușcariu, resp. a majorității comisiunii. Pentru propunerea lui Boiu sunt 26 deputați; pentru propunerea majorității comisiunii 32, pre-acosta deci presidiul o enuncie de primită.

Dep. Cosma propune că obiectul din chestiune fiind de însemnătate deosebită istorică să se aclede cu motivarea sub o literă deosebită la protocol.

Se primesce.

Fiind timpul înaintat ședința următoare se hotărăse pe mâne la 9 ore s. a. La ordine raportul comisiunii pentru fundațiunea lui Gojdu.

Ședința se încheie la 9 ore séra.

Ședința XX.

din 7 Novemvre (2 Octomvre) a. ameză.

Ședința se deschide la 9 1/4 ore. Se dă cetire protocolului ședinței XVIII și după câteva modificări stilistice se declară autenticat.

Presidiul prezentă:

Cererea pentru concediu a dep. Codru Drăgușan. Se acordă concediul cerut.

Dep. Fogarași face o propunere, după care consistoriul metrop. se însărcinează a dispune întregirea în archidieceasă a scaunelor protopopesi, cari întrunesc normele prescise și se bucură de o dotațiune corespunzătoare. Propunerea se declară de urgentă și a se pune îndată la ordinea zilei.

Dep. Cav. de Pușcariu observă, că congresul nu opresce și nu potoe oprî consist. archid. de a întregi și resp. înlocui scaunele de administratori protopp. prin protopopi definitivi.

Fiind propunerea defectuos stilisată, propunătorul și-o retrage. Presidiul propune și congresul decide trecerea la ordinea zilei, luându-se notiță de dorința cuprinsă în propunere.

Dep. Iosif propune ca consist. met. să se îngrijescă pentru retipărirea Stat. org. și la calcăiul acestuia să se codifice toate conclusele principale aduse de congresele de până acum.

Dep. Cav. Pușcariu adauge: venitul curat ce va resulta să între în „fondul metropoliei.“

Propunerea dimpreună cu adausul se primesce unanim.

Comisiunea pentru fundațiunea Gojdu prin raportorul său Lengher face mai întâiu istoricul acestui fond subșternând toate documentele însoțite de un raport detaiat al reprezentațiunii, ce a fost și este însărcinată cu administrarea fundațiunii Gojdu.

Raportul comisiunii estras din numeroșele documente este de o importanță deosebită și cuprinde date de un mare interes public. Spațiul de

care dispune „Tel. Rom.“ astădată fiind și așa foarte îngust, rămâne a publica acest raport în tot cuprinsul său în unul din Nrii viitori.

Comisiunea propune a se da reprezentățiunii absolutului cerut cu excepțiunea a 3 mici pozițiuni greșite și congresul să-și exprime deosebita sa mulțămită pentru zelul neobosit și jertfele morale ce a adus repres. și în deosebi membrul acesteia cav. de Pușcariu.

Congresul întimpină aceste propuneri cu strigări de „să trăiască!“

Mai departe propune comisiunea: consist. metr. să censureze pe viitor socotelile în detaiu și apoi să raporteze congresului. Cu privire la controversele ivite în sinul represent., comisiunea propune încuviințarea hotărârii aduse de majoritatea repres. Publicările asupra socotelilor anuale să se facă în trei jurnale: „Tel. Rom.“, „Gaz. Trans.“ și „Bis. și Școlă.“ Presidentul-Metropolit să înainteze literile fundamentale înaltului minister.

Dep. cav. Pușcariu dă unele deslușiri în chestiunea fundațiunii Gojdu.

Dep. Babeș dorește publicarea în reasumat a socotelilor spre a întimpina bănelile ivite în privirea administrării fundațiunii. Ar dori iarăși ca fundațiunea să se administreze în Sibiu spre a se evita plățile de diurne și alte neajunsuri. Lăudând zelul neobosit al membrului repres. cav. Pușcariu arată, că capitalul fundațiunii a sporit foarte și speră că așa va fi și în viitor. Sprijinesce propunerile comisiunii.

Eppul Popasu ar dori, ca administrația să se transpună din Pesta la Sibiu, unde sunt la dispoziție bărbăți, cuartir eftin etc., ceea ce corespunde și testamentului. Totodată propune, ca la distribuirea stipendiilor să se urmeze întocmai prescriptelor cuprinse în testament.

Raportorul Lengher cetesce propunerile comis. una câte una.

Congresul decide unanim a da reprezentățiunii absolutului cerut pe periodul dela 1870 până la 1877 inclusive; consist. metrop. să facă reviziunea socotelilor, înscințând apoi reprezentățiunea. Darea absolutului are să urmeze din partea congresului.

Asupra votului separat ce a fost dat unul din membri repres. se încinge o lungă și sacă dezbateră fără nici un rezultat practic.

Bugetul proiectat din partea repres. se relégă la competența consist. metrop., care se însărcinează totodată cu reviziunea literilor fundamentale și înaintarea lor la ministeriu. Mai departe se decide, ca publicarea socotelilor să nu se facă, decisiunile congresului fiind și așa publice. În fine se decide, ca chestiunea strămutării administrației din Pesta la Sibiu să rămână neatinsă.

După o discuțiune fără nici un rezultat asupra portretului și biografiei fericitului Gojdu, trecându-se la ordinea zilei:

Rap. Lengher raportază în cauza unui legat de 22,000 fl. pentru studenții români a lui Demetriu Dona, care la 14 Maiu 1876 a făcut un testament însoțit de un codicil, după care suma amintită ar fi să se administreze prin reprezentanța fundațiunii Gojdu.

Epp. Mețian și dep. Lengher și presidiul dau deslușiri în privința legatului amintit.

Dep. V. Babeș propune: Reprezentanța fundațiunii Gojdu se impuțernicesce a întreprinde pașii necesari pentru primirea în stăpânire respective pentru asigurarea pretențiunii pe cale amicabile sau prin proces.

Dep. Cav. Pușcariu țice, că s'au

întreprins deja pașii necesari și că este un avocat însărcinat cu cercetarea cauzei în chestiune.

La propunerea dep. Rotariu, congresul ia spre sciință raportul presidiului în cauza legatului, îndrumând reprezentațiunea amintită a face pașii necesari pentru asigurarea pretențiunii.

Raportorul comisiunii organizătoare P. Cosma raportază asupra proiectului de regulament pentru afacerile interne ale congresului, propunând unele modificări. Dezbateră se amână pe după ameză. Cu aceste ședința se ridică la 1 1/2 oră d. a.

Ad Nr 223 ex 1878. Presidiul reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebeșului.

Mult onorabilei redacțiuni a foiei „Telegraful Român“ în Sibiu

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului, în adunarea generală de est an, a decis: ca să se conlucre la reînceperea edării foiei pedagogice „Școlă Română.“

Subsemnatul presidiu al acestei reuniuni cu provocare la decisiunea adunării generale din anul curinte, de sub Nr. 38 lit. f) comunicându-vă aci sub /- alăturat dispozițiunea edată cătră toți membrii reuniunii prin președinții despărțemintelor pentru pârținirea și prenumărarea foiei pedagogice „Școlă română“ Vă rogă deodată ca să binevoiti aceea dispozițiune a o publica în colonele prețuitei foi „Telegraful Român.“

Cu stimă

Bocșa montană în 14/26 Oct. 1878.

Stefan Antonescu m. p.
președintele reuniunii.
Ioane Marcu m. p.
notar.

Dispozițiunea

presidiului reuniunii învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului cătră președinții despărțemintelor pentru prenumărarea foiei pedagogice „Școlă română.“

Mult Onorate Domnule Președinte! Scopul reuniunii noastre a învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului este pe lângă înaintarea școlilor și a culturii poporului nostru român, promovarea culturii generale și înmulțirea cunoștințelor științifice pedagogice și didactice a le membrilor ei. Cine voese promovarea acestui scop înalt, trebuie să voescă, să susțină și să pârținescă mijlocele conducătoare la acesta. Mijlocul cel mai secur și folositor pe lângă noul organism al reuniunii, este susținerea și pârținirea unei foi bune pedagogice și didactice.

O astfel de foia pedagogică și didactică a fost „Școlă română“, care a apărut în anul 1876, și 1877, sub redacțiunea fie erstatului fost profesor Ioan Candrea și a binemeritatului cunoscut pedagog Basiliu Petri și care foia din lipsa sprijinului recerut a încetat cu finea anului 1877.

Probleme speciale ale acelei foi a fost înmulțirea școlilor române; organizarea lor internă după principiile pedagogice moderne încetând odată de a călca pururea în urmele deja părăsite de alții; educațiune și instrucțiune rațională, prin urmare combaterea mecanismului orb; învățători cualificați și asigurați în esistența lor materială ca astfel să potoa lucră cu devotament și efect cunoscut fiind, că „învățătorule școlă;“ concentrarea pe lângă școlă a tuturor factorilor interesați de prosperarea ei.

Aceste probleme ale foiei „Școlă română“ validându-se cu demnitate în decurs de doi ani, au făcut, ca numita foia didactică să fie apreciată, recunoscută și recomandată de una din cele mai bune foi până chiar și de cele neromâne, precum: „Buc-

vinaer Pedagogische Blätter,“ „Schul und Kirchen-Bote für das Sachsenland, de O. bert,“ „Trompeta Carpaților,“ „Revista pedagogică“ etc.

Fiind susținerea și popularizarea unor asemenea foi la noi una din primele recerințe pedagogice, adunarea generală a reuniunii noastre învățătoresci din diecesa Caransebeșului, ținută anul acesta în Biserica albă, a dispus, ca redactorul numitei foi, cunoscutul nostru pedagog Basiliu Petri, să fie rugat, în interesul școlilor, a învățământului și a învățătorilor populari, să reîncepă edarea foiei „Școlă română.“

Deci dară cu provocare la decisiunea adunării generale a reuniunii noastre de sub Nr. 38 lit. f. din anul curinte, subsemnatul presidiu aflându-se în plăcuta pozițiune de a aduce la cunoștința tuturor membrilor, cumcă laudată foia „Școlă română“ este anunțată, că va reapăre în 25 Octomvre a. c. totdeodată dispune prin acesta și Vă recercă, ca pe toți membrii reuniunii noastre din despărțemintul Mult On. DTale pe calea cea mai urgentă și secură, să i îndemnați cu totă căldura, a prenumăra desnumita foia pedagogică didactică, care apare în Sibiu în fascioare lunare de câte trei côle și învelitura cu prețul de 4 fl. pe un an întreg și 2 fl. pe o jumătate, sub redacțiunea de până acuma a D Basiliu Petri — membru onorariu la Reuniunea noastră — și tot cu aceeași programă, numai că tractatele practice vor ocupa pe viitor un loc mai estins.

Prenumărățiunile se pot face deadreptul prin fie care membru — la Redacțiunea „Școlă română“ în Sibiu (Nagy Szeben, Hermanstadt) cu anticiparea prețului de jumătate sau pe un an întreg, ori prin Mult On. DTa pe calea colecțiunii pentru întreg despărțemintul, care modalitate Vi se recomandă cu totă căldura, ca cea mai secură și conducătoare la scop.

Despre efeptuirea acestei dispozițiuni, precum și despre rezultat, veți binevoi a relaționa încoci cel mult până la finea lui Decembre a. c.

Nutrind cea mai frumoasă și firmă speranță, că Mult On. DTa vei întreprinde numai de cât pașii cei mai serioși și energioși întru cât mai favorabila efeptuire a acestei dispozițiuni, sântem.

Bocșa montană în 14/26 Octomvre 1878.

Stefan Antonescu m. p.
președinte.
Ioane Marcu m. p.
notar.

Varietăți.

* (Dela Congres). Eri la 2 1/2 ore s'au terminat ședințele congresului național-bisericesc. Mai pe larg cu ocaziunea publicării rapórtelor.

* Escel. Sa comandantul militar vice-mareșal bar. de Ringelsheim, carele dela 1870 încoce s'a aflat în cualitatea sa de comandante militar aici a fost stimat și iubit de toți locuitorii acestei localități, fără deosebire de naționalitate, și a fost distins cu dreptul de cetățan onorar — plăcă cu trenul de séra la postul său cel nou la Brünn. Din incidentul plecării, Sâmbătă séra a dat corpul oficerilor un banchet de despărțire în sala dela „Împăratul Romanilor.“

* (Postal). Comunicațiunea postală între Sibiu și Cisnădie dela 4 Novemvre încolo se schimbă într'atăta, că în loc de a pleca posta dela Sibiu la 12 ore 30 min. amezădi, va pleca la 1 oră 30 min. d. a.

* (Cea dintăiu zăpadă) în tótna acesta s'a prezentat eri dimi-netă în făcutul zilei. După resăritul sórelui a dispărut.

Bursa de Viena

din 1 Novemvre n. 1878.

London	111 75
Argint	400 —
Galbin	5 57
Napoleon d'aur (poli)	9 41 1/2
Valuta nouă imperială germană	58 15